

havia ocupat el fiscal. Quan, caminant per la vila em preguntaven on vivíem, jo citava una torre de color groc que hi havia al carrer Marina -Dr. Farrero i comprovava que li deien la torre d'en Chorro. Malgrat l'opinió del general Queipo de Llano, el fiscal era apreciat a la vila. Com que aquest anava sovint amb automòbil a Perpinyà i atès que la farmàcia de la vila estava quasi exhaurida, molts veïns li encomanaven medicaments a les farmàcies que gaudien de la normalitat que es respirava a la capital del Rosselló.

També hi hagué un segon atac aeri i l'artefacte va anar a caure a l'altre costat de la Riera, capolant una frondosa alsina a la qual, amb el pas del temps, li rebrotaren quatre esponerosos plançons com una al·legoria de les quatre barres. D'aquest fenomen n'ha donat testimoni gràfic i literari el senyor Alfons Güell.

Resumint: no he trobat la data del bombardeig, però sembla que va ser el març de 1936 (no serà de 1938?). Al registre de naixements del Jutjat de Pau de la vila no hi ha cap inscripció de cap nen o nena amb els cognoms del senyor Chorro. I per últim, on exercia de fiscal el senyor Chorro? Cedeixo l'afany investigador a qui tingui més preparació de recerca que el que ha escrit aquesta introducció per esbrinar els fets que ocorregueren a la nostra vila.

MARTA MENA
SÉBASTIEN COMERÓN

Estudi de les aigües de les fonts d'argentona

Premi
Baldiri Reixach
2002

Des del mes de maig de 2001 fins al gener de 2002 la Marta Mena Valdearcos i en Sébastien Comerón Limbourg, ambdós estudiants de l'IES d'Argentona, dugueren a terme el treball de recerca titulat "Estudi de les aigües de les fonts d'Argentona". Com indica aquest títol, el treball fou un estudi de la qualitat de les aigües de les fonts del terme municipal.

El motiu per dur a terme aquest treball per part dels alumnes ha estat que es tracta d'un tema d'interès públic, i que des de temps enrere no se n'havia fet cap que fos publicat. Es va partir de la hipòtesi que com que els pous d'Argentona estaven contaminats, seria molt probable que les aigües de les fonts també ho estiguessin. A partir d'aquí es va començar l'estudi.

Dues fonts, la del Ferro i la de

l'Esquirol, foren visitades setmanalment per fer un seguiment exhaustiu del seu estat. Per raons de temps, la resta de fonts seleccionades per l'estudi foren visitades mensualment. Aquestes eren la font de les Sureres, la font del Camí, la font de la Puput, la font d'en Miliu, la font de Sant Domingo, la font de les Oliveres, la font d'en Quico, la font de Sant Jaume, la font de Can Pardal i la font de can Volart. També foren estudiades la font Picant, la font de la Cuallarga, la font d'en Baló i la font de l'Esquirollet, però aquestes no rajaren en tota la durada del treball. La recollida de mostres tingué lloc des del mes de maig al mes de novembre de l'any 2001.

De cada font es mesurava el cabal i la temperatura de sortida de l'aigua. Posteriorment, l'aigua era passada per un aparell cedit per l'institut que en mesurava la

FORN DE PA I PASTISSERIA

Martí

Anna Alsina
Gestió Immobiliària

C/ Dr. Samsó, 1 baixos - 08310 ARGENTONA
Tel./Fax 93 756 06 58 - Mòbil 616 35 93 54
E-mail: aalsina@cca.ictnet.es

API
Col. 2168

pH i la conductivitat. Un cop duta a terme aquesta operació, els dos estudiants efectuaven unes mesures a l'IES Miquel Biada de Mataró en què es detectava la concentració de nitrats, nitrats i amoni de l'aigua. Aquests tres ions van ser escollits perquè són els que més afecten les aigües situades en zones rurals, a causa dels adobs, i perquè en altes concentracions poden causar trastorns intestinals o augmentar el risc de càncer.

Els resultats del treball mostren una gran uniformitat en totes les fonts.

Pel que fa a la conductivitat, hi ha aigües amb moltes sals dissoltes, com ara poden ser les de la font del Ferro i la de Sant Domingo. A causa de la limitació dels mitjans, no s'ha pogut determinar quines sals eren.

L'amoní ha presentat pics ocasionals de concentració. S'ha de destacar que han estat casos aïllats i que aquest fenomen ha estat de curta durada.

Els nitrats són els ions que més sovint sobrepassen els límits legals a les fonts d'Argenton, sobretot als mesos de tardor. Això podria ser explicat per una gran acumulació de matèria orgànica a les canonades durant els mesos d'estiu a causa del baix cabal. Aquestes acumulacions es descomposarien en nitrats a causa de certs bacteris. Durant els mesos de tardor, les

pluges ocasionarien l'arrossegament de tots els nitrats incrustats en les canonades. Encara que en cap cas les concentracions de nitrats registrades sobrepassin de gaire els límits legals, no és gaire aconsellable beure l'aigua de les fonts als mesos de setembre i octubre.

També s'ha de destacar que algunes fonts tingueren pics de concentració de nitrats durant l'Estiu. Una fou la Font de Sant Jaume, però els seus propietaris ja avisen mitjançant un cartell que l'aigua no és potable. L'altra és la Font de Sant Domingo. L'Ajuntament, havent descobert aquest problema, va col·locar un aparell que detectava quan una gent baixava a la font i que feia que l'aigua contaminada de nitrats es barrejés amb aigua de la xarxa d'aigües. Desgraciadament, l'aigua contaminada no es dilueix prou i això fa que algunes vegades es trobi superant els límits de concentració de nitrats permesos per la legalitat. Cal dir que la concentració de nitrats augmenta una mica en totes les fonts durant l'estiu, encara que generalment no sigui de forma perillosa, i la concentració de nitrats i d'amoní baixa molt. Això és perquè la calor augmenta l'activitat metabòlica dels bacteris. Aquests bacteris fan que la matèria orgànica passi a transformar-se en amoni, i aquests en nitrats. La descomposició dels nitrats dona

nitrats que no són descomposts per ningú. Això justifica que hi hagi més nitrats a les fonts durant l'estiu.

Tot i això, els resultats obtinguts han demostrat que en general, excepte un parell o tres de fonts, l'estat de les fonts és l'adequat.

De dalt a baix i d'esquerra a dreta: font d'en Quico, font de Sant Jaume, font d'en Miliu, font de Sant Domingo i font del Ferro.

MARTA MENA / SEBASTIEN COMERON

MARTA MENA / SEBASTIEN COMERON

MARTA MENA / SEBASTIEN COMERON

MARTA MENA / SEBASTIEN COMERON

MARTA MENA / SEBASTIEN COMERON

PEP PADRÓS

grup de fonts d'argentina. els seus orígens

Aquest any, el col·lectiu anomenat Grup de Fonts farà 25 anys i el treball que amb tanta il·lusió, força i èxit vàrem presentar als vilatans un 4 d'agost, enguany en farà 20. Encara avui, tot aquest exhaustiu treball que comprèn el llibre-recull i el plànol de les fonts d'Argentina continua sorprenent a propis i a estranys a causa de la seva complexitat i gestació.

Com tot esdeveniment, sempre hi ha un abans i el nostre precedent va ser el treball portat a terme pels argentonins Joan Lli-

mona i Domingo Giol i difós per en Jaume Clavell al programa de Festa Major de l'any 1968 i al seu llibre *La Xarbotada*.

Motivat per aquesta ressenya i captivat amb la idea de continuar i ampliar aquest treball de recerca, em vaig posar a buscar més dades, fins i tot vaig escriure al mateix Clavell, el qual i com ell reconeixeria al pròleg del nostre llibre, creia que això seria una utopia més i el projecte no arribaria enlloc. També vaig fer crides mitjançant la revista local *Llaç*. Però quan la recerca semblava ser del tot infructuosa i ja comptava amb el suport de l'Alfons Güell, vaig conèixer en Josep Viñals, el qual amb en Joan Parera (acs), també volien fer quelcom semblant i tot seguit ja vam començar a perfilar conjuntament la feina a fer.

De tots aquests anys em queda un gran i bonic record, aquelles caminades pel nostre terme, netejant els camins, ben orientats pels avis, caçadors, pagesos i tots aquells coneixedors de la geografia local que ens acompanyaven allà on hi havia hagut alguna font, a vegades trobàvem els vestigis, d'altres, només aconseguíem el seu record i vivències. Aquells fantàstics esmorzars amb bona harmonia i millor companyia ajudaven a donar força i forma a aquell projecte que ja tots anhelàvem. Les sortides les feiem els diumenges, que també aprofitàvem per fotografiar les fonts i prendre les dades adients; els dissabtes amb en Josep feiem les fitxes de les fonts i esco-

llfem les fotografies que havia revelat durant la setmana.

Amb l'arribada dels primers ajuntaments democràtics vam rebre el suport de la Regidoria d'Urbanisme, la qual va fer possible la realització del llibre i el plànol i la consolidació del Grup amb l'entrada de nous amics. Ja en aquell moment, com ara, el Grup de Fonts és totalment independent i obert, ja que mai ha calgut ni fer-se soci, ni simpatitzar amb cap ideologia ni militar en res, ja que ni tan sols hi ha cap junta que el reguli i al llarg d'aquests 25 anys ha acollit a moltíssimes persones que hi han aportat el seu gra de sorra sense rebre res més que l'agraïment sincer de tots.

El Grup es va anar consolidant amb una important col·laboració ciutadana i moltes persones ja des de l'inici, ens anaven deixant fotografies per il·lustrar el futur llibre o l'exposició que, com ja preveïem, va esdevenir tot un èxit tan a nivell local com comarcal. Tots els mitjans d'informació se'n feren ressò i, fins i tot, abans que obríssim les portes de can Doru, la gent ja feia cua. La passejada que es va fer per conèixer algunes fonts, també va comptar amb una bona participació. El llibre s'exhaurí en pocs dies i el mes de setembre se'n va fer una altra edició que també es va esgotar en pocs mesos.

De l'any 1982 ençà el Grup es va reestructurar i es van començar a restaurar algunes fonts, fent al mateix temps el seu manteniment

En aquests 25 anys el Grup de Fonts ha acollit a moltíssimes persones que hi han aportat el seu gra de sorra sense rebre res més que l'agraïment sincer de tots

Els components del Grup de Fonts a la font de la Pastanaga, juliol de 1982.

JORDI TORRES

PEP PADRÓS

PEP PADRÓS

Els participants a la caminada de les fonts l'agost de 1982. Font del Lleó de Can Cabanyes.

periòdic. Aquesta tasca de neteja i de seguiment, des de sempre, la porten a terme els amics de les fonts de manera totalment gratuïta i desinteressada, ja que ningú més se'n preocupa d'aquests espais.

L'any 1994 a causa de la demanda, es va fer una altra edició del llibre respectant l'edició original, incloent-hi, però, un opuscle en què ens fèiem ressò de les modificacions sofertes en algunes fonts, la pluviometria i les fonts restaurades amb els croquis de com anar-hi. També es va fer una edició d'un plànol artístic, realitzat amb poc encert. Avui, aquesta edició també està exhaurida i amb força demanda.

A partir del 1994, es va continuar amb la restauració de fonts, de la que vull destacar la font del Ferro per la gran feina que va comportar i l'envergadura de la reforma i pel que representa per Argenton.

L'1 de maig de 1997, i promogut pels Amics de les Tradicions, es va fer un simpàtic homenatge als amics i col·laboradors que ha

tingut el Grup. Aquest acte va comptar amb el patrocini de l'Ajuntament de la Vila i hi va haver la participació de la Coral Càntir d'Or que va cantar la cançó "Primavera a la font de Dalt", composta per en Josep Lladó i amb arranjament del mestre Pere González.

Actualment, el Grup de Fonts d'Argentona, està treballant a la font de la Pastanaga que es troba al costat de la casa de can Barrau i el formen en Bartomeu Agell, l'Antoni Carbonell, l'Isidre Font, en Joan Padrós, en Joaquim Pannon, en Vicenç Puig, en Lluís Serra, en Josep Viñals i en Manel Zapata. També compten amb la col·laboració de la M. Teresa Lladó que s'encarrega de fer les rajoles amb el nom de la font i d'altres companys que esporàdicament hi anem.

De tots els components del Grup de Fonts, cal dir que en Josep Viñals és l'únic que queda en el Grup actual d'aquella colla d'iniciadors i que cada diumenge continua anant amb el sarró a l'es-

quina a les fonts, acompanyat per altres argentonins sensibles i amants de la natura.

Avui, com ja s'ha dit abans, el llibre està totalment exhaurit, igual que el plànol. I malgrat que les fonts d'Argentona estan pràcticament totes localitzades en el paper, crec que en general, estan igual que les teníem l'any 1977 abans de l'inventari de totes elles, ja que romanen en l'oblit per part dels estaments oficials. Si s'urbanitza l'entorn, no es té gens en compte ni la font ni l'aigua, o senzillament, si es conserva, resta abandonada a la vista de tothom.

Per altra banda, la font Picant sembla ser que per fi serà municipal, esperem que tingui millor sort que la que ha tingut d'ençà l'any 1976, en què es va tancar la font al públic. I que tant de bo que aquesta com la del Mig i la de Dalt ens puguin donar la categoria que Argentona i els argentonins ens mereixem i esdevinguin un autèntic parc natural d'esbarjo i de gaudi als peus del castell de Burriac.

Els components actuals del Grup de Fonts, drets d'esquerra a dreta: Joan Padrós, Josep Viñals, Manel Zapata, Vicenç Puig, Isidre Font, Bartomeu Agell, asseguts: Toni Carbonell, Lluís Serra i Joaquim Pannon. Font de la Pastanaga (nova construcció).

Forn de Pa
Pastisseria

Tel. 93 797 02 04

08310 ARGENTONA

LA JÚLIA

CONFECCIÓ INFANTIL
i MERCERIA

Carrer Gran. 34 - ARGENTONA - Tel. 93 797 01 02

JOAN VAQUER

President del Consell d'Administració d'Aigües d'Argentona

aigües d'argentona: de 1896 als nostres dies

Argentona és un municipi que ha estat ric, i encara ho és, d'aigües subterrànies i de fonts i pous que han fet brollar aquestes aigües. Però no sempre s'ha tingut un servei d'aigua canalitzada com tenim ara, sinó que algunes cases tenien els seus propis pous i la resta havia d'anar a cercar-la a les fonts públiques que hi havia pel casc urbà o als afores. També hi havia propietaris de mines i pous que venien i distribuïen aigua a cases properes.

Les primeres dades que de moment es coneixen que fan referència a un servei públic de distribució d'aigua, daten del 7 de juliol de 1896. Són motivades per les queixes dels veïns, donat la manca d'aigua a les fonts públiques. S'acorda per part de l'Ajuntament d'expedir un comunicat al Sr. Francesc d'Assís Recoder i Poy, com a propietari de les aigües distribuïdes i arrendades, que doti d'aigua potable a les fonts públiques de Sant Sebastià i Lladó de Baix i al dipòsit construït a l'interior de l'escorxador, per atendre les necessitats del servei.

També podem esmentar com a fets significatius durant l'any 1927, la construcció de dos dipòsits de 30 i 100 m³ a Can Serra. El Sr. Josep Fradera era el que distribuïa l'aigua principalment al casc antic i va ser el que perllongà més temps subministrant aigua, ja que fins l'any 1983 no s'incorporà

tota la seva xarxa i abonats al servei municipal d'aigua després de passar per "Aguas de Argentona a Mataró". En aquella època també donaven servei d'aigua els Srs. Fortí, Gallifa i d'altres, però que de forma gradual varen anar reduint l'àmbit de distribució, per incorporar-se al servei municipal.

Fins a principis de l'any 1932, tota l'aigua que es distribuïa era procedent de les captacions de pous, mines i fonts pròpies del municipi. Però veient que les necessitats de la vila creixien cada vegada més, el consistori es plantejà la conveniència de portar aigua de subministradors de fora del municipi, i en aquest sentit va contactar i negociar amb Aigües de Dosrius (Societat General Aigües de Barcelona, S.A.). En sessió del Ple Consistorial del 28 de gener de 1932, s'autoritza la signatura del contracte amb la companyia Aigües de Dosrius per a la portada d'aigua a Argentona. En el Ple del dia 4 de febrer s'aprova el pressupost extraordinari de 80.000 pessetes per a sufragar les obres de portada, canalització i distribució d'aigua, segons projecte de l'enginyer Sr. José Miravet Matheu. També s'aprova l'ordenança d'exploració del servei d'aigua.

El 29 de febrer de 1932 essent alcalde el Sr. Josep Calvet i Móra queda constituïda la Comissió Mixta Gestora d'Aigües amb els membres següents:

Representants de l'Ajuntament d'Argentona: Sr. Jaume Lladó Ros, Sr. Bartolomé Casabella Rodon, Sr. Francisco Batlle Rabasa, Sr. Juan Itchart Castells

Representants de la Junta General Portadora de Capital: Sr. José Farrero Viu, Sr. Isidoro Ventura Martorell, Sr. Juan Muniera Bigorda, Sr. Juan Collet Ginestà

Les votacions de la Comissió Gestora per escollir president i secretari, designen els Srs. José Farrero Viu i Jaume Lladó Ros, respectivament.

A la mateixa sessió es requereix als vocals portadors de capital que efectuin les gestions escaients per procedir a la urgent realització de les obres i s'emeten resguards provisionals de 125 pessetes amb la finalitat de recaptar fons per l'inici de les obres.

Les obres s'adjudiquen a Indústries Carreras Soujol, S.A. i designen director tècnic a l'enginyer Sr. José Miravet Matheu. També s'adjudiquen les feines de lampisteria al Sr. Juan Padrós Solà i els treballs de paleta al Sr. Juan Pallaroles. Les obres comencen el 14 de març i s'acaben a primers d'agost, essent inaugurades el dia 6 d'agost de 1932. A finals d'any ja hi havia 25 abonats al servei.

En els anys següents, l'increment de xarxa i abonats és bastant minsa, ja que a finals de l'any 1936 el Servei Municipal d'Aigua tenia 81 abonats i a finals de l'any 1940 n'hi havien 91.

En la sessió del 16 de setembre de 1945 de la Comissió Mixta Gestora del Servei Municipal de l'Aigua, l'Alcaldia passa informe referent a la proposta de la "Compañía Aguas de Argenton a Mataró, S.A." per gestionar el servei de subministrament d'aigua a la vila, no acceptant-se la proposta en tant que no representava cap benefici pel servei.

En el transcurs dels anys quaranta, a causa de la poca qualitat dels materials emprats i a la tecnologia d'aquella època, gran part de les despeses i de les inversions realitzades anaven encaminades a reparar la gran quantitat de fuites d'aigua i a la renovació de les canonades de transport i distribució. A tot això s'ha de sumar que la poca quantitat d'abonats que tenia contractats no donaven massa joc econòmic per poder portar una bona rendibilitat dels pressupostos. Tot i així quasi cada any tenien superàvit. Per tenir una referència, a l'any 1942 hi havia 134 abonats; al 1944, 151; al 1947, 193 i al 1948, n'hi havia 202.

La sessió de la Comissió Mixta Gestora del Servei Municipal d'Abastament d'Aigua del 12 de setembre de 1948 és l'última que se celebra, ja que procedeix a la seva dissolució per mandat de l'acord que va prendre l'Ajuntament en data de 30 d'agost de 1947. D'aquesta manera, l'Ajuntament

passa a gestionar directament el Servei Municipal d'Aigua.

Com a fets rellevants podem destacar que durant l'any 1951 es varen construir els dipòsits de Pare Nonell (130 m³) i l'últim de Can Serra (250 m³) i la perforació del pou núm. 1 a la riera d'Argenton davant del torrent de Can Castells.

Durant l'any 1968 es produeix l'aportació d'aigua del Ter a la part central i sud del Maresme, però l'Ajuntament d'Argenton no va voler sumar-se a la connexió, per considerar que el municipi gaudia de recursos suficients per a cobrir les seves necessitats. En aquells moments no es va tenir la perspectiva suficient per valorar les necessitats futures i, anys després, la vila va passar per moments molt crítics, produint-se restriccions per no disposar de suficient aigua.

A causa de l'increment d'habitants i consegüentment a la major demanda d'aigua, i donada la manca de recursos que en aquells moments hi havia, durant els anys 1974 i 1975, es varen realitzar les perforacions dels pous núms. 4, 5, 6 i 7 situats a la riera d'Argenton davant de Can Carmany, així com la construcció del dipòsit de 2000 m³ a la Pedrera, ja que no estava garantida la reserva mínima per tanta quantitat d'abonats

L'any 1983 es transfereix al Servei Municipal de l'Ajuntament

d'Argenton el servei d'aigua amb tots els seus abonats, així com les instal·lacions, procedents de la companyia "Aguas de Argenton a Mataró, S.A." Els abonats transferits van ser 380 i tots els aforaments. La transferència d'abonats i consum d'aigua va significar un increment del 15% i 20% respectivament. A finals d'any, hi havia 2.173 abonats (368 aforaments) i un consum anual total de 374.000 m³.

Després de moltes negociacions, l'any 1985 s'aconsegueix la connexió a la canonada del Ter, aprofitant que es fa un desdoblament de la xarxa provinent de Dosrius i ens garanteixen un cabal de 19 litres per segon gràcies a que Mataró accedeix a reduir el seu cabal en la mateixa quantitat. Amb aquesta operació tan positiva, s'aconsegueix garantir les necessitats de subministrament amb tranquil·litat i poder tenir una perspectiva de futur molt més assegurada. Tot i així, aquesta aportació s'ha de completar amb els recursos propis del nostre subsòl per obtenir un bon servei.

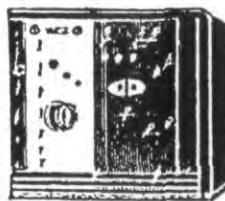
L'any 1987 s'inicien els estudis

L'any 1968 es produeix l'aportació d'aigua del Ter a la part central i sud del Maresme, però l'Ajuntament d'Argenton no va voler sumar-se a la connexió, per considerar que el municipi gaudia de recursos suficients per a cobrir les seves necessitats

Esports 10

C/. Josep Vilaseca, 3
Tel. 93 846 21 06
08440 CARDEDEU

C/. Dr. Farrero, 10-12
Tel. 93 797 20 04
08310 ARGENTONA

SUPERNETEJA
EN SEC
ANT-CATIFES
PELL

TINTORERIES
Vigatà
CARRER GRAN, 23 - TEL. 7910703
ARGENTONA

econòmics i jurídics per a constituir la companyia d'aigües en forma de societat mercantil com a societat anònima amb capital municipal del 100%.

Tots els estudis i treballs es varen encarregar a l'assessoria jurídica Vidal i Gayolà. El 15 de febrer de 1988 s'inicia l'activitat de la companyia Aigües d'Argentona, S.A., i queda constituït el primer Consell d'Administració format per les persones següents: Alcalde i President: Sr. Esteve Canal i Gual i els vocals: Sr. Jaume Duran i Oller i Sr. Agustí Pageo i Ballesta, designant com a gerent el Sr. Pius Sans i Pugés. La pauta inicial de la seva gestió queda dirigida a reparar les fuites d'aigua de la xarxa i garantir el subministrament durant tot l'any, així com la regularitat al llarg de tot el dia, donat l'existència de zones molt deficitàries.

Com a conseqüència de les eleccions municipals de l'any 1991 es produeix el canvi de president de la companyia en la persona del Sr. Jordi Suari i Font, i l'any 1992 presideix la companyia el Sr. Santiago Móra i Carmany incorporant-se com a secretària del Consell d'Administració la Sra. Leonor Ventura i Forns. L'any 1993 s'amplia el nombre de vocals del Consell d'Administració amb les persones Sr. Josep Arias i Duxans, Sra. Concepció Sala i Pons i Sr. Martí Riu i Siurana.

Causa baixa el Sr. Agustí Pageo i Ballesta.

En fer les obres de construcció de l'autopista B-40 a l'any 1994, s'aprofità per renovar tota la xarxa d'impulsió situada al llarg de la riera d'Argentona junt amb les instal·lacions de pous existents, quedant les instal·lacions preparades per a cobrir necessitats del servei i possibles increments d'aigua procedent de recursos aliens. Aquell mateix any es gaudeix d'aigua procedent directament de la canalització del Ter amb una concessió de 3.500 m³/dia. Aquesta garantia de subministrament serví per a poder afrontar amb més tranquil·litat l'augment de nous abonats i les previsions de futur. També es va arribar a un acord amb els propietaris de la Urbanització de Les Ginesteres per subministrar amb alta, o sia, un sol comptador i ells s'administraven els abonaments. A finals d'any la companyia tenia 3.090 abonats (29 aforaments) i un consum anual de 575.000 m³.

Durant l'any 1995 també se signà un conveni amb les urbanitzacions de Can Raimí, Can Cabot i Can Ribosa, per iniciar el subministrament en alta donat el problema de manca de recursos propis durant els períodes d'estiu. Es varen canalitzar 2,2 km de xarxa.

Veient el ritme en què creixia el nombre d'habitants i la necessi-

tat de tenir garantida una reserva mínima d'aigua, l'any 1997 es projectà i construí el dipòsit de 6.000 m³ al Rocar, al costat del dipòsit ja existent de 2.000 m³.

Després de les eleccions municipals de l'any 1999, es renovà el Consell d'Administració, que va quedar format per les persones següents: President Sr. Joan Vaquer i Bonet, vocals Sr. Jaume Duran i Oller, Sr. Josep Arias i Duxans, Sra. Concepció Sala i Pons, Sr. Joaquim Casabella i Castells, Sr. Francesc Espadero i Roda, Sr. Federico J. Ureña i Velasco i Sr. Claudio Ferreiro i Carrillo. La Sra. Carme Tosas i Fuentes substitueix com a secretària a la Sra. Leonor Ventura i Forns. Aquest mateix any s'aprova el Reglament d'Aigua Potable pel Municipi d'Argentona i se signa amb Aigües Ter Llobregat el conveni de sol·licitud i adhesió al projecte de la nova canonada per portar aigua a la part central i sud del Maresme. El conveni definitiu per a realitzar les obres i el compromís de subministrament es va signar el 5 de juliol de 2000 amb un cost total pel municipi d'Argentona de 225 milions de pessetes, comptant capital i interessos del present. És la inversió més important que la companyia ha realitzat, encaminada a garantir el subministrament d'aigua a molts anys vista.

Aquest últim període de gestió es caracteritza per la millora en la xarxa de distribució, l'automatització dels sistemes elèctrics, de bombeig i cloració i la implantació d'equips de telecontrol de tots els dipòsits de regulació i reserva, així com la informatització a temps real de totes les dades de seguiment i control. A 30 de març de 2002 tenim 4.198 abonats amb un consum anual aproximat de 1.003.000 m³.

**CENTRE ÒPTIC
ARGENTONA**

Carrer Gran, 108
Tel. 93 797 16 50
ARGENTONA

JOAQUIM GRAUPERA

Grup d'Història del Casal-Mataró. Secció d'Estudis Medievals

Els molins medievals d'Argentona

1.- EL CONTEXT HISTÒRIC. L'ARGENTONA MEDIÉVAL

El terme d'Argentona es troba situat a la vessant SE de la serralada Litoral i ocupa la vall terminal de la riera d'Argentona, dins la comarca del Maresme.

El terme municipal d'Argentona, comprenia a l'època medieval els termes d'Argentona i Òrrius actuals. A nivell jurisdiccional pertanyia al terme del castell de Burriac i posteriorment també al castell de Vilassar amb la creació de la baronia del Maresme. A nivell religiós, Argentona

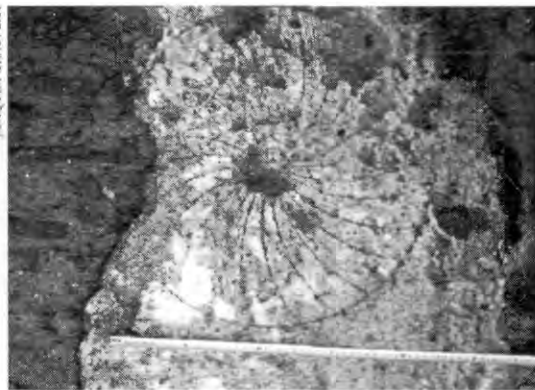
tenia parròquia pròpia i Òrrius funcionava com a sufragània fins a la seva independència com a parròquia el 1579.

El topònim d'Argentona apareix per primer cop en la documentació en el 878 quan Lluís el Tartamut, a petició de Frodoí, bisbe de Barcelona, confirma els privilegis que el seu pare, Carles el Calb, havia atorgat a la Seu de Barcelona i dota amb una colla de propietats, entre elles apareix l'església de Sant Martí *iuxta rivo Argentona*¹ i el 27 d'abril del 981 quan Organi i Andesinda venen als esposos Greels i Truitela unes propietats en el comtat de Barcelona, a la marina, en el terme de la vila de Purpules (Parpers) pel preu

d'una peça d'argent. Aquests terrenys confrontaven a llevant amb el riu d'Argentona, a migjorn amb la vinya de Cusca i el terme de Sant Julià i a tramuntana amb la terra de *Truitella*.² Per altra banda, l'església de Sant Julià com a parròquia no apareix citada fins al 1023, quan el comte Berenguer i la seva família varen vendre-la a Guadalt.³

L'etimologia del topònim d'Argentona pot derivar, segons Coromines,⁴ a partir de dues procedències: per una banda, d'un mot preromà, tal volta indoeuropeu, relacionat a un nom fluvial, vinculat a la riera. En aquest sentit, l'historiador J.M. Pellicer, relaciona la vall que acaba al peu

1. ACB: *Liber Antiquitatum I*, n.2, ff.1d-2c. Regesta de Fàbrega, 1995, p.190-192
2. Document citat per Campillo 7 i Mas, 1921
3. ACA: Grat.Reg. Petri III (1366-1367) fol.145. Citat per Mas, 1921
4. COROMINES, J.: *Onomasticon Cataloniae*, Vol. II. Barcelona: Curial Edicions Catalanes / La Caixa, 1994. Vol.II, pàg. 233-238.

Molí de les Mateves.
La fotografia de la dreta mostra un esgrafiat al mur de la sala de moles amb la reproducció de les estries per repicar-les un cop gastades.

Pa català
Entrepans
Coques

GRANJA PASTISSERIA
FORNERIA GELATERIA

Carrer Gran, 10 • Tel. 93 756 11 77 • ARGENTONA

QUEVIURES-CANSALADERIA

EMBOTITS I FIAMBRES
D'ELABORACIÓ PRÒPIA

CASA
Fontcuberta

ESTABLERTA DES DE 1892

Tel. 93 797 03 07 - 08310 ARGENTONA

JOAQUIM GRAUPERA

Molí de les Mateves. | del turó de l'ermita de sant Sebastià amb l'existència d'un llac i l'assentament d'un poblat lacustre⁵ i, en segon lloc, un nom d'origen llatí amb el prefix ARGENTO, -ONIS, que es vincularia amb un jaciment de plata. Dins aquesta accepció, es podria esmentar la teoria, també recollida per Coromines, sobre el to platejat de l'aigua de la riera, que creu poc probable o bé la fundació mítica d'aquesta població pel rei tartèssic Argantoni, esmentat en les fonts clàssiques.⁶

La població medieval de la vila apareix esmentada en els primers focs medievals. El fogotament del 1358 atorga uns 55 focs al terme del castell de Sant Vicens de Burriac i el 1380 dóna uns 75 focs.⁷ L'Argentona medieval es pot qualificar com una població semidispersa. Al voltant del fossar parroquial i la sagrera, apareixen els primers carrers del nucli de la

vila. Malgrat tot, la majoria de la població es troba repartida de forma dispersa en diferents masos del terme.

2.- ELS MOLINS D'ARGENTONA: PROPIETAT I FUNCIONAMENT

Els propietaris dels molins

Els molins, així com les ferries, eren propietat dels senyors feudals, tant laics com eclesiàstics. Segurament el cost de les infraestructures de la construcció del molí (corrent d'aigua, construcció dels canals, bases, edifici...) deurien ser molt elevades i solament les podia costejar el senyor feudal pels recursos que disposava i, per tant, l'explotació dels molins solia anar a càrrec d'aquests, malgrat que a vegades el cost de la seva construcció el cedeixen als pagesos establerts en emfiteusi. La majoria de les vegades aquests serveis eren utilitzats pels senyors per expoliar els beneficis generats per la pagesia (a més de les rendes i prestacions personals que aquests havien de fer). La necessitat de moldre el blat obligava a la pagesia a utilitzar forçosament aquests molins.

Els molins d'Argentona pertanyien als senyors del castell de Burriac i Vilassar, és a dir, dels Sant Vicens i, després, dels Desbosch. En una venda de les jurisdiccions feudals, realitzada l'any 1352, per part dels senyors del castell de Burriac i Vilassar, s'esmenten els molins com una part més de la venda dels seus drets i propietats, sense especificar els noms i la seva situació. S'esmenta que aquests monopolis senyorials incloïen els casals del molí, aigües per a moldre, recs i cap-recs, trestalladors, rescloses, gleves i fustes, rodets i tots els utensilis i aparells relacionats amb els molins ... *et cum molendinis et cum casalibus in quibus sunt constructa, et cum aquis de quibus molunt et molere debent, et cum reguis capireguis, et trestaladors, et cum resclosis et cum molisrons et redetiis, et omnibus utensilibus et apparatus eorundem molendinorum, et moligiis et disfructu molendi, et omnibus aliis iuribus et pertinenciis eorundem...*⁸

L'assimilació dels molins com a part de la jurisdicció i el poder dels senyors feudals va fer sovint que en les revoltes de pagesos, aquests destruïssin i ataquessin aquests espais com a protesta de les injustícies senyorials.

El funcionament dels molins

Els molins d'Argentona eren moguts bàsicament per l'energia hidràulica. L'existència d'una de les rieres més cabaloses de la zona feia possible que al voltant s'hi situessin un bon nombre de molins. L'abundància del cabal d'aigua de la riera ja apareix docu-

5. PELLICER, J.M.: *Estudios histórico-arqueológicos sobre Iluro*. Tip. F.Horta. Mataró, 1888.

6. Aquesta teoria va estar plantejada per Francesc Tarafà, canonge i arxiver de la Seu de Barcelona en el s. XVI i recollida per Jaume Clavell, 1990, p. 28-31.

7. IGLESIES, Josep: *La població del Maresme a la llum dels censos Generals*. S'ha de tenir en compte que el terme del castell de Burriac comprenia alhora els municipis actuals de Oñuris, Argentona, Cabrera i Cabriels.

8. Cuadrada, 1988, p.135

**GRANJA
EL CANTIR**

Plaça Nova
Tel. 609 02 31 51
ARGENTONA

**carnisseria
ROS
Argentona**

Mossèn Cinto Verdaguer
cant. Dr. Samsó
Tel.: 93 797 12 49

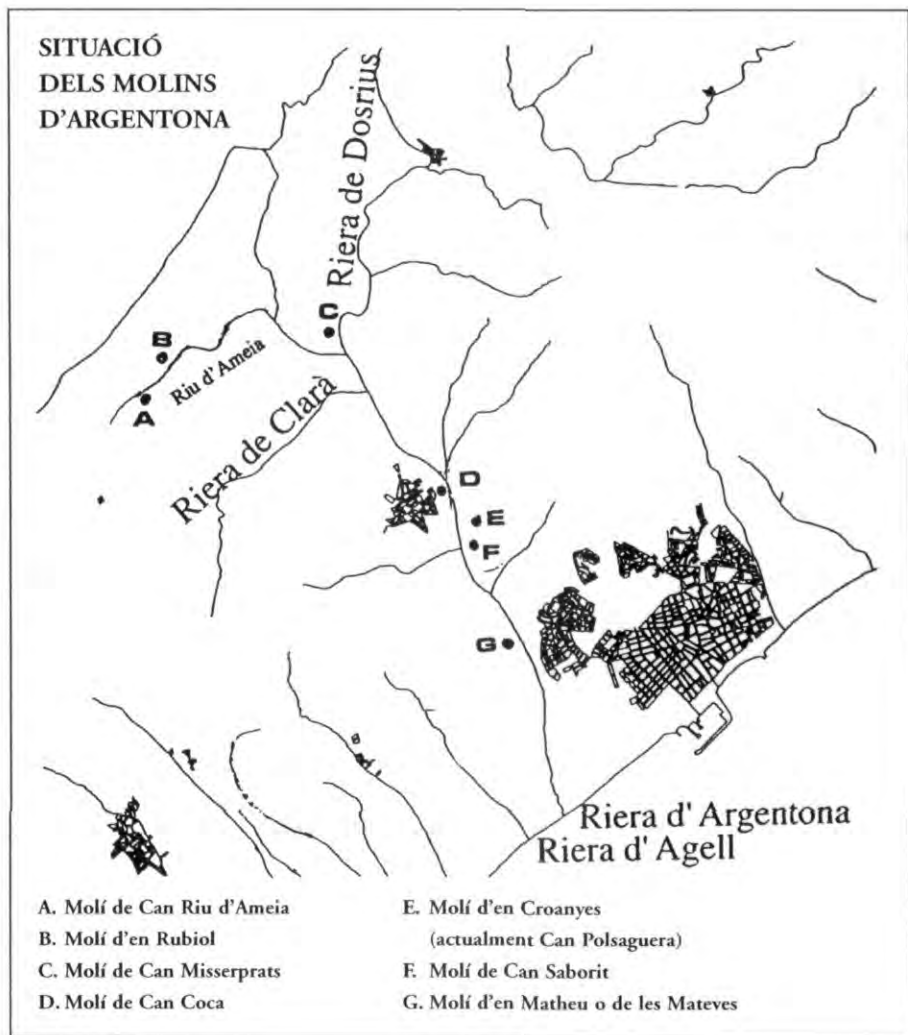
Plaça de Vendre,
parada 3
Tel.: 93 797 03 62

mentat des de força antic. En el document esmentat de l'any 878, per part de Lluís el Tartamut al bisbe Frodoí de Barcelona, apareix esmentada la riera amb el terme de *...rivo Argentona...*⁹ indicant l'aigua abundant que portava. De la mateixa manera l'any 1063, un altre document especifica que aquesta riera solament anava plena en temps de pluja *...rivo de Argentona qui discurrut tempus pluviarum.*¹⁰

A més la riera contenia una sèrie de rieres i torrents que hi desembocaven, com la riera de Pins, de Riudemeia, entre d'altres. Aquestes rieres, segons demostra Coral Cuadrada, van ser també utilitzades a l'època medieval com a fites de partió de terrenys, com a nuclis d'atracció de població per l'aprofitament de l'aigua (poblacions, recs, molins...) i com a vies de comunicació. Aquestes dues últimes utilitzacions feren que els senyors feudals intentessin controlar-les per fer valer els seus privilegis sobre la canalització de l'aigua, l'ús de les fonts i el control de les vies de comunicació.¹¹

L'aigua de les rieres era recollida mitjançant canals i rescloses i conduïda al molí que la majoria de vegades tenia una bassa per acumular l'aigua, ja que la pressió del canal per si sol no era suficient per a moure les moles i, a més, el règim de pluges irregulars durant l'any feia aparèixer la necessitat d'acumular aigua en grans basses.

Les aigües un cop arribades al molí pels mecanismes tradicionals feien moure les moles. Moltes vegades l'aigua sobrant era també utilitzada després per un altre molí o utilitzada també pels recs dels camps i horts de conreu. Aquesta relació entre el rec i l'aigua del molí apareix clarament en un establiment del 25 de maig del 1256 on Pere Riera i Alexidis

JOAQUIM GRAUPEIRA

reben dels Sant Vicens en emfitèusi el mas *Chasela*. Les propietats inclouen recs, camps *...et specialiter cum tota illa pars quod dictus mansus habet et facere debet in illo molendino de Mosso*. En aquest establiment, s'especifica quan es pot utilitzar l'aigua del molí pel rec i s'haurà de compartir pel rec del mas Ametller *... de predicta vero aqua possit rigare mansus de Amatler in die martis et in die veneris tam in dier quam in nocte regidivis, autem diebus in mansi tuo de Chasela.*¹²

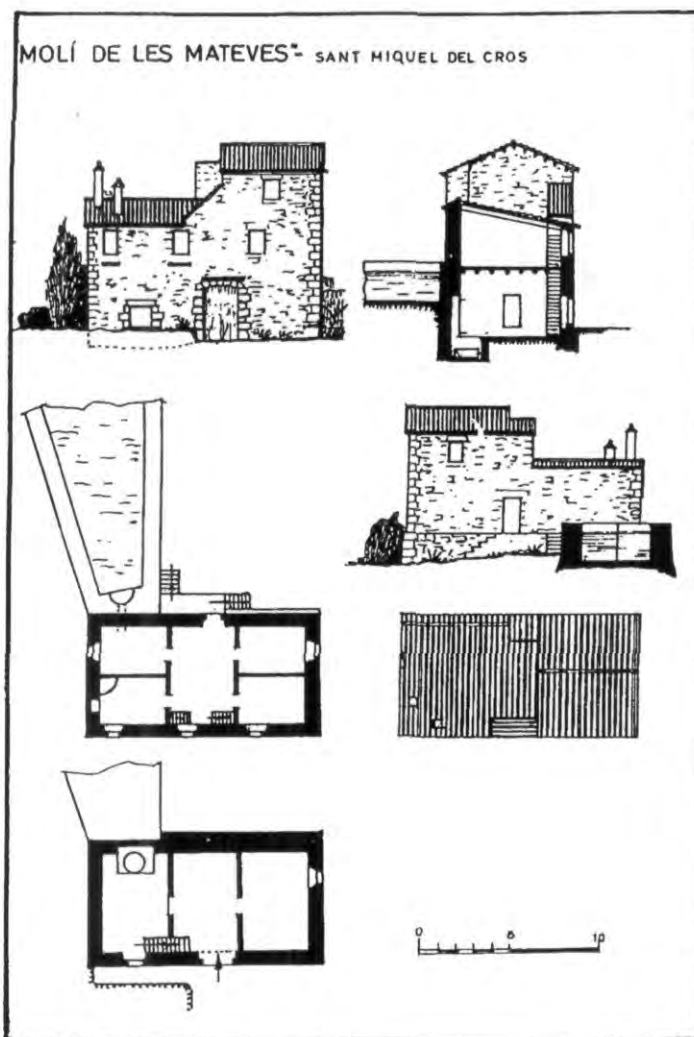
Aquesta necessitat de control i aprofitament de les aigües pel rec i per a fer funcionar els molins provoca que sovint apareguin disputes i plets entre senyors i pagesos. El 2 de juliol del 1492 es produeix una disputa al notari Joan

de Fluvià, entre Brígida, muller del difunt Pere Desbosch i els ciutadans argentonins Cebrià Sabater i Benet Costabella. La disputa es basa en el sot-rec que utilitzen les parts afrontades per dotar aigua a llurs molins.¹³

Els molins es dedicaven bàsicament a la molta de gra, però també assumien a vegades la funció de batanar els draps. Segons C. Cuadrada *...al Baix Maresme, com que no s'ha trobat documentat cap molí draper, cal pensar que aquesta zona fou una zona on potser s'extreia una certa quantitat de primera matèria destinada a labors domèstiques o per ésser elaborada a d'altres llocs.*¹⁴

La farina s'obtenia a partir de la molta dels cereals, principalment el mestall (cereals barrejats)

9. ACB: L.Ant 1, n.2, ff 1d-2c. Fàbrega, 1995, p.190
 10. ACA: Ramon Berenguer I, doc. 281. Citat per Carre-ras, 1904, p.6
 11. Cuadrada, 1988, p.38-39
 12. AMA. Doc. 3. Publicat a Richou, 1987, p.188-189 i comentaris a la p.149
 13. AMA. Doc 69. Publicat a Richou, 1987, p.223 i comentaris a les p.151-153
 14. Cuadrada 1992, pàg.449

Molí de les Mateves.
Font: Bonet i Garí, L.:
Les masies del Maresme.
Barcelona: Montblanc-
Martín - CEC, 1983.

compost per blat, l'espelta, l'ordi, la civada i el forment (blat de qualitat per a fabricar farina blanca). Segons C. Cuadrada, en el Baix Maresme es pot documentar, a partir del pagament de censos fixes una alternança de conreus de cereals de tardor i primavera i el guaret sense poder especificar si era bien-

nal o triennial.¹⁵ Aquests cereals se solien mesurar segons els pesos i mesures del mercat de Granollers, d'Argentona i el de Vilassar (quartans, quarteres i octaus).¹⁶ El cereal es cobrava quan era utilitzat com a pagament de les rendes per les diades de Sant Feliu o Sant Pere, després de les collites.

Els moliners

Els moliners sovint eren persones especialitzades que es dedicaven a moldre i mantenir el molí i les seves propietats (recs, eines...) en bon estat. Cobraven segons la quantitat de la molta en nom del feudal. Tal com hem dit, no eren propietaris del molí sinó que exercien aquesta feina delegada del senyor.

Maria Josep Castillo que va estudiar els capbreus del castell de Vilassar i Burriac dels s.XIV i XVI, detecta que solament un dels pagesos capbreuats en aquest període es declara moliner d'ofici. Ens referim a Rafael Pujol del molí d'en Croanyes.¹⁷ Això ens fa pensar que la molta no deuria ser una feina que ocupés de forma fixa les seves ocupacions i principalment els moliners haurien de dedicar-se al conreu de les terres properes al molí i el seu manteniment.

Segons un document datat el 2 de maig del 1390, Miquel Desbosch, estableix en el molí d'en Mateu a Guillem Sagrera. A més l'obliga a construir ell mateix el molí amb els seus propis recursos, *quod vos et vestris faciatis et edificietis ibi vestris propis macionibus et expensis unum molendinum de cup bene molente cum omnibus suis hedifices et cum omnibus ornamentis ibi pertinentibus et nessegaris et quod possitis facere et hedificare lo casal molendini ubi assuetum erat et*

15. Cuadrada, 1992, p.443

16. Cuadrada, 1988, p.93-95

17. Castillo, 1990, p.272

L'Equip
FERRETERIA
Tel. 93 797 02 68

Ja ens coneixeu!

Carrer les Parres, 10
darrera la plaça Nova

Una tradició de qualitat i servei

Joan Miró, 10
Tel. 93 796 17 40
MATARÓ

Joan XXIII, 6
Tel. 93 756 12 26
ARGENTONA

*quod sit de viginti quinque palmis in omnibus cairis.*¹⁸ Pel privilegi de l'exploatació del molí, aquest havia de satisfer com a cens, dues quarteres i mitja de blat segons mesura del castell de Vilassar al feudal.

El manteniment del molí i la neteja dels recs per evitar l'obturbació dels canals també havia d'anar a càrrec dels moliners. D'aquestes obligacions en tenim diferents testimonis.

L'any 1333, Estrany de la Pujada és redimit per Guillem de Sant Vicens dels serveis d'obra, guaita i altres jornals a acció dels serveis relacionats amb la poda de vinya i la reparació del molí *tamen hoc que sis ad podendas vineas, vel tui successoris sint ad eas vineas podandas, videlicet quando alii probi homines podabunt in ipsis vineis et excepto hoc que tu vel tuis sitis ad molendinum parandum sive seritandum de novo hiis itaque duobus...*¹⁹

També en la disputa abans esmentada del 2 de juliol del 1492, Brígida i Cebrià Sabater demanaven y requerien e lo dit Benet Costabella, que seguint la antiga consuetud d'ells i de llurs predecessors, ell scuras ho fes scurar lo sotsrech del molí llur fins en vista dels rodencs de dit molí. En aquesta sentència s'especifica també que aquests moliners estaven obligats a reparar el molí en cas que es deterioressin les seves estructures per riades o altres. *...declaram que si per cars se seguia que la dita riera vingues o cresques tant que vingues a donar dan, rebrir ho rompre lo dit sotsrech pronunciam tal que convinguem adobar o fer despeses algunes en desviar la dita aygua de dita riera o adoba lo dan que fer hauria que en tal cars les hagen e sien tinguts en fer los dits adobs o reparacions a comunes despeses segons dalt es dit.*²⁰

3.- ELS MOLINS D'ARGENTONA: MONOGRAFIES

Els molins d'Argentona es troben situats a les ribes de la riera d'Argentona i de les rieres afluentes com la riera de Riudemeia. A Argentona s'esmenta un camí que comunicava la vila amb alguns d'aquests molins *Item quod tenet unam peciam tere in nemore loco vocato Via Mulinera plantatam vitibus.*²¹

El molí d'en Croanyes o de munt

El molí d'en Croanyes apareix documentat el 23 de març del l'any 1390 quan Miquel Desbosch estableix en emfiteusi a Simó de Crosanies fill de Simó de Crosanies en el molí de Croanyes o Crosanies.

Segons les descripció sembla tractar-se de dos molins, amb una peça de terra en la qual hi ha el casal construït, l'aigua que mou el molí, els recs i cap-recs, rescloses etc. El molí era alou de Francesc Desbosch i li dona en emfiteusi, amb un pagament previ de 20 lliures en concepte d'entrada, a Simó per tal que l'utilitzi i no el deteriori i pagui cada any un cens de 120 quarteres a la mesura d'Argentona.²²

El molí torna a aparèixer documentat el 1561 quan Rafael Pujol el té en emfiteusi de mans de Miquel Desbosch *... totum illum molendinum nuncupatum de munt, alias vulgarment dit d'en Croanyes, cum duabus molis, resclosis, tanquis, reguis aqueductibus, caprechs, trasllados stillados et aliis apparatibus et formentis, et rego ipsius molendinum...*²³ Segons consta en aquest document el tenia del seu pare Joan Pujol difunt.

El primer d'aquests molins no

s'ha conservat, segons la documentació es trobava al vessant dret de la riera d'Argentona. Segons Jaume Clavell, aquest molí es podia situar a l'actual masia de Can Polsaguera. Més avall d'aquest mas, actualment encara es conserva el segon molí conegut actualment com el molí d'en Saborit. El mas té diferents cossos i tenia destinada la part inferior a molí. La façana conserva el portal rodó mutilat per la construcció d'un balcó. L'interior ha estat transformat en habitatge però encara es conserva la bassa sencera.

El molí de les Mateves o del mig

El molí apareix documentat per primer cop l'any 1343 quan Berenguer de Sant Vicens, senyor del castell de Burriac ven a Francesc Mateu de la parròquia d'Argentona el molí anomenat d'en Mateu. La venda es fa pel període de deu anys i amb l'obligació de retornar-lo passat el termini.²⁴

El 2 de maig del 1390, Miquel Desbosch, estableix en el molí d'en Mateu a Guillem Sagrera *cum aquis, resclosis, retroaquis, et retroresclosis, reguis et trasladosis... quod habeo et possideo in parrochia et in riera d'Argentona in loco vocato moli de Mateu.* A més s'ha de construir ell mateix el molí amb els seus propis recursos, *quod vos et vestris faciatis et edificietis ibi vestris propis macionibus et expensis unum molendinum de cup bene molente cum omnibus suis hedifices et cum omnibus ornamentis ibi pertinentibus et nesseçaris et quod possitis facere et hedificare lo casal molendini ubi assuetum erat et quod sit de viginti quinque palmis in omnibus cairis.*²⁵ Aquest satisfia com a cens, dues quarteres i mitja de blat segons mesura del

18. AMA: doc.53. Citat per Richou, 1987, p. 151

19. APCCB: C-6 (L.2/4). Citat per Richou, 1987, p.149

20. AMA. Doc 69. Publicat a Richou, 1987, p.223 i comentaris a les p.151-153

21. Castillo, 1990, p.73

22. AMA: doc. 53. Richou, 1987, p. 215

23. Castillo, 1990, p.272

24. Cuadrada, 1988, p.134

25. AMA: doc.53. Citat per Richou, 1987, p. 151

Molí de les Mateves. | castell de Vilassar.

El molí d'en Mateu apareix altre cop documentat el 7 de juny del 1475, quan Pere Desbosch hi estableix a Cebrià Sabater i a Joan Rovira, àlies Batlle.²⁶

En el 2 de juliol del 1492 hi va haver una disputa entre Cebrià Sabater i Brígida, vídua de Pere Desbosch, que compartien la propietat del molí d'en Mateu, i per altra part Benet Costabella, per la neteja d'un sots-rec que les dues

parts afrontades utilitzaven per portar aigua a llurs molins.²⁷ Aquesta disputa es va presentar al notari Joan de Fluvià i va actuar també com a testimoni un tal Francesc, traginer de molins. En el document s'especifica que *lo dit mossen Costabella havie y allegave vers ho contra la dit demanda, ço es que ell no era... mes tengut scurar de la bassa del seu molí fins a hun canyar, qui es o afronta ab la riera d'Argentona e hont ell preten haver l'aygua del dit molí. També s'especifica que ell dit mossen Costabella algunes vegades havia escurat lo dit sotsrech fins en vista de dits rodenchs e axi matex consta per hoyr dels dits testimonis altres vegades los dits mossen Bosc, quodam, e lo dit Sabater o llurs predecessors haver scurat lo dit sotsrech fins al damunt del dit canyar, qui es o afronta ab la dita riera d'Argentona. Vist y considerat encara que ab los dits testimonis ni havie alguns qui dehien que lo dit sotsrech, ço es del dit canyar fins en vista dels dits rodenchs, ere scat scurat a comunes despeses de les dites parts.*²⁸

Ja en el s. XVI, en el capbreu d'Argentona, Bartomeu Sabater, pagès d'Argentona, confessa tenir encara la meitat del molí del mig, situat prop de la casa d'en Mateu *cum suo casali et bassia et cum aqua ex sua molitur et cum reguis, subreguis, resclosis, glabaris, ligariis, excruatoris, trestallatoribus, rotis, roderiis, molis, pichs, tramu-*

giis, farneriis, et cum omnibus aliis adempriis aparatibus et fornimentis. Aquest molí encara estava dividit en dues propietats, entre els Sabater i els Desbosch, segons apareix esmentat en la declaració *quan residuam partem seu medietatem dicti molendini vos habetis et possidetis.*²⁹ Per la seva meitat, en Sabater, pagava un cens d'una quartera i dos quartans de blat amb mesura del castell de Vilassar.

El molí estava situat a l'esquerra de la riera d'Argentona, prop del terme del Cros. El molí que estava en runes, s'ha enderrocat recentment per fer un polígon industrial. El molí era de tres cosos en planta. La part del molí estava en la crugia de l'esquerra. Tenia dues moles i estaven arrambades al mur en un nínxol, cobert amb arc rebaixat. La resta de la part baixa funcionava com a magatzem. El carcabà era doble i s'unia en un de sol per treure l'aigua fora de la finca, per sota d'una petita era. La resta de la casa de dos pisos, servia de vivenda pel moliner.

La bassa, ara mig destruïda i plena de matolls i runa, era de planta trapezoïdal i de considerables dimensions. En l'arrebossat del mur de la sala de les moles, es conservava un esgrafiat en les parets, per indicar les línies de la mola per a ser reparada.

Aquest molí era interessant

26. AMA: doc en paper. Citat per Richou, 1987, p. 151.

27. AMA: doc.69. Citat per Richou, 1987, p. 151.

28. AMA: doc.69. Citat per Richou, 1987, p. 153.

29. AMA: Capbreu de Carles, declaració núm.291. Citat per Castillo, 1990, p. 273.

Llibreria i Papereria

CASABELLA

SERVIEMPRESA
GRUP DE SUMINISTRADORES DE EMPRESA

Puig i Cadafalch, 10 - Tel. 93 797 10 63
08310 ARGENTONA

JOIERIA - RELLOTGERIA

LLIMONA

Piles, corretges
i petites reparacions al moment
Pressupostos sense compromís
Regals aniversari

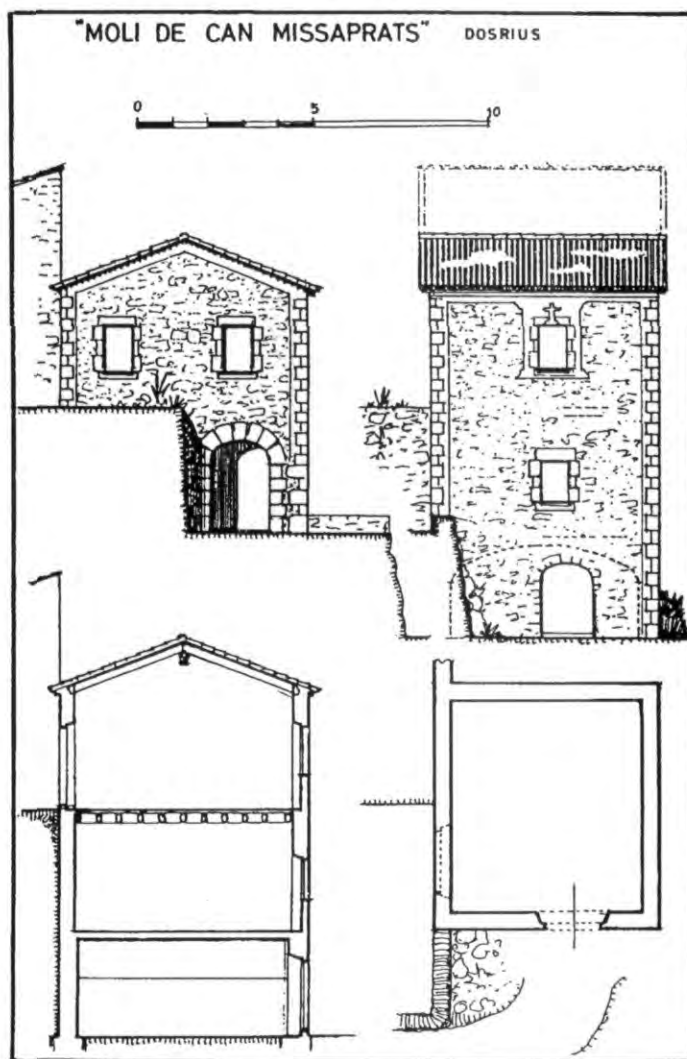
Carrer Gran, 51 - Tel. 93 797 16 23 - ARGENTONA

perquè conservava, malgrat el procés d'enrunament, bona part de l'estructura de la sala de les moles.

Els molins de Riudemeia i Rubiol

Els molins de Can Riudemeia es trobaven situats a la riera del mateix nom, prop del terme d'Òrrius. Era un complex moliner que contenia dos molins, l'anomenat de Rubiol i el molí de Riudemeia pròpiament dit.

Malgrat que el seu origen deu ser medieval, el mas es documenta el s. XIII, aquest molí no apareix documentat fins al 21 de novembre del 1559 quan Apolloni de Riudemeia afirma posseir el domini del mas i del molí del mateix nom. *...totam ipsam montaneam vocatam de Riudemeia cum quodam molentino in eadem constructo et cum aque sive reclosa et molis.* Satisfà un cens de dues quarteres de blat segons la mesura d'Argentona a Miquel Desbosch per l'explotació del molí, però la peça de terra era dels successors de Pere Altafulla d'Òrrius que li cedeixen a canvi del pagament de la tasca i de dues gallines per Nadal. El segon molí, el de Rubiol apareix ja com a derruït malgrat que afirma que té permís de reedificar-lo per part del senyor Miquel Desbosch. *... cum iure et facultate construendi et edificandi illum.*³⁰

Molí de Can Misserprats.
Font: Bonet i Garí, L.:
Les masies del Maresme.
Barcelona: Montblanc-
Martín - CEC, 1983.

Segons J. M. Roqué, aquest molí va ser utilitzat fins al s.XIX. i el topònim de camí moliner que hi arribava des d'Òrrius ha perdurat fins ara. Aquest camí passava per les Esparceries en direcció a la brolla de Can Riudemeia passant a poca distància de Can Querol, a una cota més alta.³¹

El molí de Riudemeia es conserva encara que molt transformat al mas Riudemeia. A la part del darrere del mas hi ha molt derruïda la paret de la bassa que acumulava l'aigua de la riera, transformada com a safareig en part. L'interior de la casa es troba molt transformada com habitatge.

30. Castillo, 1987, p.274.

31. Roqué, 1998, p. 45.

fruites

apple fruits

SERVEI
A
DOMICILI
GRATUÏT

Carrer Gran, 12 • Tel. 93 756 12 83 • ARGENTONA

Entrepans
Esmorzars
Vermuts

**BAR DEL
CENTRE
PARROQUIAL**

Bernat de Riudemeia, 4
Argentona

Tel. 93 756 08 47

JOAQUIM GRAUPERA

Molí de Can Riudemeia | 4.- MOLINS D'ARGENTONA
NO DOCUMENTATS
A L'ÈPOCA MEDIEVAL

A més dels molins esmentats, a Argentona es conserven dos molins més.

El molí de Can Misserprats es troba en el pas de la carretera d'Argentona a Dosrius al començament de la vall de la riera de Dosrius i al marge esquerra de la riera. Davant del molí apareix el camí que puja cap al mas Misserprats abandonat fa anys. La construcció de la carretera de Dosrius ha fet que s'enderroqués la bassa totalment i l'interior del molí es troba actualment transformat com a habitatge. Can Misserprats és un mas que sembla construït al s. XVI.

El molí de can Coca es troba dins la població i sembla un molí modern, la bassa es conserva parcialment i el seu interior també es troba transformat en un habitatge.

La majoria d'aquest molins conserven en el seu exterior les moles reutilitzades com a taules o bé com a material per al paviment dels patis.

ABREVIATURES

ACB.- Arxiu de la Catedral de Barcelona.

ACA.- Arxiu de la Corona d'Aragó - Barcelona.

AMA.- Arxiu Municipal d'Argentona.

APCCB.- Arxiu Particular Can Cabanyes- Barcelona.

BIBLIOGRAFIA

BONET i GARÍ, Lluís: *Les masies del Maresme*. Barcelona: Montblanc; Martín Centre Excursionista de Catalunya, 1983.

CARRERAS CANDI, Francesc: *Orígens de la riera d'Argentona. Estudi Excursionstich-històric*. Barcelona: L'avenç, 1904. (Biblioteca històrica del Maresme, III). 2a Edició facsimil. Argentona: Ajuntament d'Argentona; La Juliana, 1988. Pàg. 11.

CASTILLO i EZQUERRA, M. Josep: *Argentona i Vilassar a cavall de dues èpoques*. Argentona: L'Aixernador, 1990. (El Montalt, 7).

CUADRADA i MAJÓ, Coral: *El Maresme medieval: hàbitat, economia i societat, segles X-XIV*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana,

1988. (Premi Iluro, 42).

CUADRADA, Coral: "El marc històric" a *Catalunya romànica. Vol. XX. El Barcelonès. El Baix Llobregat. El Maresme*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992. Pàgs. 435-466.

FÀBREGA, Àngel: *Diplomatari de la Catedral de Barcelona. Vol. I. Documents dels anys 844-1000*. Barcelona: Arxiu Capitular de la Catedral, 1995 (Sèrie IV: Fonts documentals. 1. Diplomatari de la Catedral de Barcelona, Volum 1).

GRAUPERA, Joaquim: "El context geogràfic i socioeconòmic del preromànic i romànic en el Baix Maresme" a *Felibrejada. Butlletí del Grup d'Història del Casal-Mataró. Època 3a, any V, núm.44* (novembre-desembre del 1998). Pàg.4-17.

GRAUPERA, Joaquim: "Els molins medievals d'Argentona" a *Felibrejada. Butlletí del Grup d'Història del Casal-Mataró. Època 3a, any VIII, núm. 55* (gener-febrer del 2001). Pàg.8-12.

MAS, Josep: *Notes històriques del bisbat de Barcelona. Vol.XIII-XIV. Antiguitat d'algunes esglésies del Bisbat. 1ª Part*. Barcelona: Tipografia Catalana Pontifícia, 1921.

RICHOU i LLIMONA, Montserrat: *Aproximació a la història d'Argentona (segles XIII-XV)*. Argentona: Ajuntament d'Argentona, 1987 (Premi Burriac 1985).

ROQUÉ i MARGENAT, Josep Maria: *Òrrius (Maresme). Contribució a la història d'un poble*. Mataró: Grup d'Història del Casal, 1998. (El Racó, 2).

CLAVELL, Jaume: *Argentona història i records*. Argentona: Ajuntament d'Argentona, 1990.

IGLESIES, Josep: *La població del Maresme a la llum dels censos Generals*. Mataró: Caixa d'Estalvis Laietana, 1971 (Premi Iluro,18).

ZAPATA, M. Assumpta: "Notes sobre l'etimologia del nom de la vila d'Argentona" a *Fulls*, núm. 52 (abril 1995), pàgs. 25-26.

MARIA ASSUMPCIÓ ZAPATA

La lluita per l'aigua

Som a l'any 1523, ens trobem embarcats, encara que per força en el projecte de l'emperador Carles. Feia unes dècades que el rei catòlic havia despatxat el problema dels problemes remences amb una sentència arbitral, que suposava per als pagesos una continuïtat en el seu estatus d'emfiteuta.

Era el mes d'abril. En Marc Pins del veïnat de Pins, sortí de la seva masia i anà per la riera d'Argentona avall amb un grup d'amics i un mosso de casa seva. Passà pels verds camps de canem que ja despuntava, fins arribar a unes terres que tenia al costat d'aquesta riera. Llavors s'aturà davant un rec fondo i comentà als companys:

—Aquesta aigua baixa del molí d'en Costabella i passa per les terres d'en Gual, n'Antic i n'Agell, en aquest ordre abans d'arribar al camí que va a Argentona. Però darrerament els parcers se'm queixen que no baixa prou aigua per regar.

Tiren una mica amunt seguint el rec i troben la causa del problema. Tot el rec és brut i ple de brolla, pedres i llenya. Calia treballar-hi de valent.

Hi van esmerçar tot el dia, maleint el ossos als que havien provocat aquella desfeta. I que el mateix propietari hagi d'escurar el rec!

Però és clar, quin remei, si el parcer no té aigua per regar, resulta que encara podrà dir que no paga perquè no ha complert el contracte. Gran hi ha Déu! Però juro que si trobo el poca-solta...

Encara no acabava de pronunciar aquelles paraules, quan va sen-

tir unes veus clarament femenines que cridaven una mica més amunt, tots els homes que havien estat treballant i ara seien i feien una mica de mos, es quedaren bocabadats. No podia ser.

Una mica més amunt d'on ells eren, en el mateix rec, tres dones: la Francina Agella, l'Eulàlia Guala i la Joana Antiga amb aixades i cànecs omplien el rec novament amb pedres i terra.

Els homes s'alçaren decidits i enfurismats, però trobaren tal resistència a l'altre bàndol que no tingueren més remei que deixar-ho córrer. I ja que no era qüestió de recórrer a la força, donats els atenuants, en Pins comprengué que el dret estava de la seva part. L'aigua era seva, perquè ell en pagava un cens per l'ús a qui n'era el senyor directe, en Francesc Desbosch.

Els Desbosch eren senyors directes de l'aigua, tal com ho havien estat antigament els Sant Vicens; i aquests senyors es comprometien a canvi del pagament dels censos, a que els confessants tinguessin aigua per regar les terres.

Per tant calia traspassar el problema al senyor. Si en Pins no tenia aigua no pagaria el cens. Si el senyor volia cobrar, que se les tingués ell amb les senyores.

Al pobre senyor feudal li havia caigut la grossa perquè en Gual, n'Antic, n'Agell i en Pere Ballot i tots els que tenien terres que limitaven el rec estaven disposats a utilitzar-la de forma pública. Reclamaven que la propietat de l'aigua a la

En Gual, n'Antic, n'Agell i en

Pere Ballot i tots els que tenien

terres que limitaven el rec estaven

disposats a utilitzar-la de forma

pública. Reclamaven que la

propietat de l'aigua a la Corona

d'Aragó era considerada

com a pública

Corona d'Aragó era considerada com a pública i de regalia, tal com fou establert pel Codi d'Aigües del rei Jaume.

Què t'hi jugues que al final li costarà al noble les despeses d'un altre plet?

I així va ser. El 1540 Francesc Desbosch posava clam de Pau i Treva davant la vegueria de Barcelona contra les tres dones per impedir que passés l'aigua pel rec.¹ Mentre un llarg plet per les aigües, entre els Desbosch i els Pins, durà del 1523 al 1545.

No sabem com van acabar els dos litigis, però els Desbosch continuaren establint l'aigua per regar als seus pagesos.

1. Biblioteca de Catalunya. Fons Moja. Lligall 21, p.26.

MARIA *assessora tècnico-fiscal
assegurances - gestions*

C/ Les Parres, 6-8 - Tel. i Fax 93 797 02 06
ARGENTONA

ROSA ALMUZARA

el molí d'en jofre (Cabrerà de mar)

a través d'un plet del tribunal de la Reial Intendència (1790)

Celebrem que el Centre d'Estudis Argentonins Jaume Clavell s'hagi proposat realitzar un monogràfic de la revista *Fonts*, dedicat a les aigües d'Argentona, ja que una visió històrica d'aquesta temàtica resulta de gran interès,

per a comprendre aspectes actuals sobre la conflictivitat dels recursos hidràulics. Precisament la nostra aportació es basa en un text, referit al molí d'en Jofre, procedent d'un plet

del Tribunal de la Reial Intendència de Catalunya, document salvaguardat a l'AHC de Mataró (ACM), a través de la recent adquisició per part del Consell Comarcal del Maresme.

Aquest lligall compost per quatre documents que abasten de 1790 a 1806, no sols aporta dades sobre la història de les aigües d'Argentona, sinó que permet veure la importància dels fons judicials per a la història, per les abundants, però sobretot, precises dades que s'hi recopilen. També posa de manifest la necessitat de començar a estudiar els molins al litoral català, ja que és un tema

que pràcticament es troba inèdit a nivell general, tot i que l'existència de molins resulta un indicador d'activitat econòmica, però sobretot és un indicatiu de la densitat de la població. De manera que caldria recopilar informació, perquè creiem que tenir un inventari cronològic dels molins que s'han construït seria de gran ajuda per iniciar un replantejament dels estudis històrics, sobre la densitat i distribució de la població en aquesta franja del litoral.

En una primera recopilació de notícies sobre molins, veiem com ja en tenim localitzats 42. A partir de l'estudi d'en Lluís Bonet Garí¹ que en recull dos a Teià; en parla de dos del Masnou; dels de les "Mateves" i "Missaprats" a Argentona, i d'un a Sant Pol de Mar. Dels que nosaltres coneixem a Tiana (Can Sanromà) i un altre al Masnou (Can Sors). Per en Feliu Novell sabem que a Vilassar de Mar n'hi havia dos (un d'ells convertit en Museu de la Mina Vella). En Josep Samon ens ha informat que a Vilassar de Dalt hi havia el de Matagalls, a la vora del castell, i el Molinot, muntanya amunt, i que també s'anava al molí d'en Tey, i d'en Cuquet, ja en terme de Vallromanes; i a Cabriels n'hi havia un a tocar el Mas Casals. En Joaquim Llovet² en documenta dos molins a Mataró. Maria Josep Castillo³ parla dels molins a Argentona. En

Lluís Albertí ens informa dels quatre molins que hi havia a Sant Andreu de Llavaneres.⁴ En Bartomeu Roig dels tres de Caldes d'Estrac i un a Canet de Mar (arran de mar). En J.M. Pons i Guri té molta informació dels quatre molins que hi havia a Arenys de Mar (tots ells d'aigua de mina, a partir de 3 mines). En Julià Lladó ens ha comentat de l'existència d'un molí a Sant Cebrià de Vallalta. En Francesc Roldan ens ha informat que la riera de Pineda o de Sant Pere, també té el nom de la riera dels set molins, topònim prou indicatiu. En Josep M. Crosas ens ha donat informació de quatre molins: tres a Malgrat de Mar i un a Palafolls, en part també recollida per Joaquim Colomé. Es tracta dels molins: d'en Valeri, també conegut com molí de la sal (Arxiu Municipal, lligall 30), molí d'en Julio (desaparegut, situat a l'actual carrer de Pompeu Fabra), molí d'en Cuní (també conegut com a molí vell, situat a l'avinguda de la Costa Brava, a tocar de Santa Rita i de la riera de Sant Genís, i el molí de la Pedrera, situat en terme de Palafolls, al costat de la carretera d'anar a Blanes, poc abans d'arribar al pont d'en Pixota.

Si a aquestes quaranta-dues referències de molins, hi afegim els sis que ens aporta aquest document judicial, en què queden

Es tracte d'un plet contra el destacat austracista mataroní Marià Jofre, (...) que posa de manifest les repercussions econòmiques de la repressió felipista a Mataró i el seu entorn d'influència territorial

1. *Les Masies del Maresme*, Centre Excursionista de Catalunya: 1983, pp. 51-54.

2. *Mataró*, Dels orígens de la vila a la ciutat contemporània. Caixa Laietana: 2000, pp. 148-149.

3. *Argentona i Vilassar a cavall de dues èpoques*. L'Aixernador: 1990, pp. 270-275.

4. Gaspar Barrés i Sala / Ferran Manau i Graupera *Recull històric de Sant Andreu de Llavaneres*. Ajuntament de Sant Andreu de LL., 1986, pp.135-137.

reflectits: dos molins de Joan de Costavella (pot ser que siguin els esmentats per Bonet Garí), un *vulgarmente apellidado de Jofre, i los molinos superiores de Gual, Palau y Saborit*, veiem com al llarg de la costa de llevant, ja tenim localitzats quaranta-vuit molins, de manera que caldrà continuar treballant plegats, per tal d'iniciar el catàleg, tant dels molins documentats, com dels que encara en queden vestigis.

Un tercer aspecte que cal remarcar d'aquest document, és que es tracta d'un plet contra el destacat austriacista mataroní Marià Jofre, tot i que en el 1790, ja no vivia, i realment contra qui s'actuava era el seu nét Antoni de Lledó i Jofre. Fet ben significatiu de per sí, i que posa de manifest la també necessitat d'anar estudiant els austriacistes i les repercussions econòmiques de la repressió felipista a Mataró i el seu entorn d'influència territorial. Doncs, per exemple, de Marià Jofre, ben poca cosa en sabem, tot i la seva important actuació durant la Guerra de Successió, recollida en diversos opuscles i en el llibre de Mateu Bruguera del segle XIX, o en el de Joaquim Llovet.⁵

Per cert, en un fons documental també ingressat recentment a l'ACM, a través d'una adquisició del Servei d'Arxius de la Direcció General del Patrimoni Cultural, tenim un lligall, datat el 1808, que conté *Nota de alguns títols de variats y diferents cases, y de variats, y distintes pessas de terra de la Casa de Jofre; Nota de alguns títols de variats y diferents censals y censos, y son los següents; i Nota de variats, y disintcts títols de variats fincas propies de Dn Josep Anton de Lledó y Jofre compradas per est, y son las següents*, en la primera relació de propietats es troba ressenyat: *Títol de nº. 4. De tot aquell Moli*

DOSSIER
JULIOL 2002

fariner de Dn Joseph Anton de Lledó y Jofre te, y poseheix en lo terme de Sant Feliu de Cabrera del Corregiment de la Ciutat de Mataró.

També, quan vam investigar a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, per tal de localitzar l'original del plet, en la secció de la *Reial Audiència*,⁶ en la sèrie processos civils, no en vam trobar cap referència, però sí en la secció del *Reial Patrimoni*, sèrie *processos de Batllia*, vam trobar referenciat el plet pel mateix molí,⁷ que els Gual van interposar contra els Jofre el 1724, i en transcrivim un fragment per tal d'evidenciar, —gràcies a què s'ha conservat el text de la defensa dels Jofre del plet de 1790—, a l'extrem en què es duïen les represàlies contra els que havien estat partidaris de l'arxiduc. És per això que ens ha semblat interessant donar a conèixer el fragment següent del text del plet de 1724: *en el termino de Argentona tine y possehe un molino de harina antiquissimo, y en el mismo termino ha construido otro Mariano Jofre ciudadano honrado de Barcelona el qual molino inferior haze regolfar el agua y impide el que pueda moler con dos*

muelas el dicho molino superior... y como nadie pueda construir nuevos molinos en perjuhizio de los otros superiores... solliciten el seu enderroc.

Fet notificat el 12 de juny de 1724, però hi ha una anotació en què es fa constar, que l'escrit fou entregat a la senyora de la casa, perquè Marià Jofre estava absent, probablement s'havia hagut d'exiliar. I per tal de contribuir a donar a conèixer a aquest il·lustre mataroní, relacionem altres referències sobre processos contra Marià Jofre de la Batllia General de Catalunya: 1718 N1F; 1720 N2G (per aquest procés sabem que era arrendatari de les rendes reials a Mataró, Sant Andreu de Llavaneres i Sant Vicenç de Montalt), 1728 N1A, 1733 N2Aa, 1734 N2P, 1737 N1M, i 1742 N1Qq.

Un quart aspecte a ressaltar del context documental d'aquest text judicial històric, és que les persones implicades en el plet, procedeixen de famílies que van obtenir el títol de *ciudadans honrats* al segle XVII (1629 Palau; 1655 Jofre; 1658 Gual; 1667 Lladó) i en Francesc Boter al 1775,⁸ de manera que es fa palès

Masia Els Frares
de Cabrera de Mar.

5. Joaquim Llovet *Mataró, 1680-1719. El pas de vila a ciutat i a cap de Corregiment*, Caixa Laietana: 1966, pp. 81,83-85.

6. Rafael Conde y Delgado de Molina *L'Arxiu del Reial Patrimoni de Catalunya, fons de l'Arxiu de la Corona d'Aragó, en "Lligall"*, Associació d'Arxivers de Catalunya, núm. 18, 2001, pp. 11-64.

7. ACA. Reial Patrimoni, processos de Batllia, 1724 N2 S.

8. Pere Molas i Ribalta *Societat i poder polític a Mataró 1718-1808*, Caixa Laietana: 1973, p. 49.

9. Enric Subià i Coll *El Mas Arnó d'Agell (Els Frares), a Cabrera de Mar, entre els segles XIV i XVII, C.SIC* (El mas català durant l'edat mitjana i la moderna (segles IX-XVIII): 2001, pp. 441-452.

10. En l'Institut Amatller d'Art Hispànic, hi ha fotografies de la façana i l'interior d'aquest mas de l'any 1919, quan eren els propietaris la família Amatller, constant "Can Paona". A rel de la desamortització fou atorgada en escriptura pública de 13.03.1844 a Jaume Pujol i Guiteras. Heretat el 1909 pel fabricant de xocolates Joan Amatller. D'aquesta època que durà de 1909 a 1940, en queda constància pel nom gravat de Teresa Amatller, entorn les inicials de JPG esculpides en relleu en la dovella de la porta principal.

11. ms 1221.

12. ACA Hisenda Lligall 786/11. Escripció béns nacionals Barcelona 1843.

13. Vegeu "La Roca de Xeix" Ajuntament del Masnou: 1994, 110 pp.

14. El rigor metadològic de treball de Garriga i Roca, fins i tot es reflecteix en els honoraris: 49 hores de GR, 3,30 del peó i 34,30 de Carbonell (perit de l'Ajuntament d'Argentona), que total suma un import de 412 rals.

15. El plànol-croquis que es conserva a l'Arxiu Històric

les lluites internes dels grups dirigents mataronins, com a conseqüència de la Guerra de Successió. Aquestes lluites entre faccions, també s'explicita en el text del plet de 1790, quan es denuncia que *Josef Antonio Gual otro de los en causa ha procurado captar al Prior del Convento de Nra Señora del Carmen de esta Ciudad.*

És comprensible, que per anar contra els Jofre, intentessin aliats poderosos, doncs pensem que l'antic mas "Arnó",⁹ després conegut com "Can Paona",¹⁰ *Torre dels Frares* i ara "Els Frares", abastava molta terra, ja que des que ho van heretar els carmelitans al segle XVII (9 de gener de 1685), aquests havien anat engrandit molt la propietat inicial.

Precisament sobre aquest mas es conserven dos manuscrits excepcionals, l'un a la Biblioteca de Catalunya,¹¹ manuscrit titulat *Llibre de Noticias de la Casa y Mas Anomenat Arnó, en la Parrochia de Cabrera, en lo veynat de Agell. Llibre en lo qual se trobaran plenas noticias de la casa y Mas anomenat Arnó situat en la Parrochia de Sant Feliu de Cabrera, en lo Veinyat dit de Agell, del qual es propietari lo Convent de Nra Sra del Carme de Barcelona. Fet y escrit por lo Rt Fra Joan Bonet, Procurador de dit Convent lo any 1687, de 64 folis, sense datació, però que conté moltes informacions de 1806, amb anotacions fins al 1820. L'altre manus-*

crit és un expedient de subhasta, a rel de la primera desamortització de béns de l'església que es conserva a l'Arxiu de la Corona d'Aragó,¹² identificat com *Heredad llamada Torres dels Frares que en el termino de Cabrera, poseia el suprimido Convento de Carmelitas Calzados de esta Ciudad*, actuant de perit de valoració de la finca l'arquitecte Miquel Garriga i Roca.¹³ Expedient que conté molta informació, tant de l'acte del peritatge,¹⁴ com de la finca, que donada la seva extensió (Madà, Baladas i Burriac), es va acordar dividir-la en dues parts per a la subhasta pública.

És pels aspectes que hem ressenyat: història de la conflictivitat sobre les aigües; insistir en la importància històrica dels fons judicials; evidenciar la necessitat de fer un inventari cronològic dels molins d'aquest litoral, com a indicadors econòmics i de distribució de la població; i afegir ele-

ments biogràfics del destacat austriacista mataroní Marià Jofre, per tal que es pugui anar estudiant la repressió felipista a Mataró, que ens ha semblat que calia donar la notícia del recent ingrés, d'aquest manuscrit sobre el plet del molí d'en Jofre¹⁵ a l'Arxiu Històric Comarcal de Mataró, perquè els investigadors especialistes en aquests quatre aspectes puguin investigar-lo.

Per tal de posar-lo a l'abast, a nivell de regest, incloïm la seva descripció:

Cabrera de Mar
(molí d'en Jofre, plet)

Cabrera de Mar
(molí d'en Gual, plet)

Barcelona, 25.01. 1790 –
26.08.1806

Joseph Gual y Derrocada ciudadano honrado de Barna /

GIL PARÉS
CORREDOR D'ASSEGURANCES - IMMOBILIÀRIA

Carrer Gran, 52
Tel. 93 797 10 13
Fax 93 756 04 99
08310 Argentona

Miquel Biada, 68
Tel. 93 757 46 22
Fax 93 757 46 30
08302 Mataró

Pa català
Entrepans
Coques

Carrer Gran, 10 • Tel. 93 756 11 77 • ARGENTONA

llibreria
papereria
premsa
revistes
fotografia
joguineria
i regals

Carrer Gran, 18
Tel.: 93 797 06 16
08310 Argentona

contra / Mariano Jofre tambien Ciudadano honrado de Barna / Traslado del Convento RPP Carmelitas calzados de esta Ciudad / En el Tribunal de esta Real Intendencia / Escribano Mayor / Vicente Simon.

Lligall de 4 documents (text de la defensa d'Antoni de Lledó i Jofre, nét de Marià Jofre), castellà, amb coberta de paper verjurat, 25 folis, 31,50 x 22,00 cm

APORTACIONS:

En escriptura de 25 d'octubre de 1527, el batlle general del Principat de Catalunya concedeix a Joan de Costavella tenir molins fariners i *de hacer paños con mas o muchas ruedas prenen l'aigua del aqueducto Rio, o acequia nombradas dels Vivers, y de la que cabe de dicho Rio, de la qual muele el otro molino que entonces dicho Costave-*

lla tenia en la dicha Parroquia de Argentona. En Marià Jofre va heretar aquests drets, i per això: se construyó el molino vulgarmente apellidado de Jofre que para moler debe valerse de las aguas que salen de los molinos superiores de Gual, Palau y Saborit.

El 23 de març de 1547 Miquel Desbosch senyor dels castells de Sant Vicenç i de Vilassar fa una concessió d'aigües, però 21 anys després que foren establertes a Joan de Costavella.

Pues a penas el molino de Gual muele dos o tres quarteras de trigo que sucede muy a menudo toma el agua sin medida, ni concierto para regar una grande propiedad Gabriel Cañellas arrendatario de las tierras que son propias de Pedro Mora labrador de San Vicente de Llanerres.

Francesc Causa: moliner d'en Jofre quan el plet de 1724.

Feliu Rodon i el seu fill Josep Rodon: arrendataris del molí al llarg del s. XVIII.

Diverses referències del plet de 24 de juliol de 1724 (Batllia Reial).

Implicats en el plet: Josep Gual i Derrocada; Marià Jofre; Antoni de Lledó i Jofre; Prior del convent de Nostra Senyora del Carme de Barcelona; Francesc Boter; Josep Francesc de de Llauder i Camin; Joan de Palau de Soler y Jofre; Antoni Gual; Antoni Palau.¹⁶

Municipal d'Argentona, en què hi ha representats els molins Saborit, Palau, Gual i Jofre, que fou adquirit entre altre documentació el 1952, creiem que molt probablement forma part de l'expedient d'aquest plet.

16. Agraïm la col·laboració de Julià Lladó; de Mª Luz Rodríguez i Ruben Cruz de l'Arxiu de la Corona d'Aragó; i de tots els que ens han facilitat notícies sobre els molins.

FERRETERIA
El Primer Clau

Carrer Les Parres, 22
Tel./Fax 93 756 16 57
Argentona

la teca
menjar cuinat

General Llauder, 46
Telefon 93 756 13 49
08310 Argentona

Taller Julián
ELECTRICITAT I MECÀNICA DE L'AUTOMÒBIL
Concessionari Oficial **FEMSA**

- Alarmes
- Radiocassets
- Posada al punt
- Càrregues aire condicionat
- Anàlisi de gasos
- Mecànica en general

Enric Granados, 17 baix - Tel. 93 797 15 26 - ARGENTONA

Agustí Pageo i Ballesta
arquitecte

Carrer Gran 52
08310 ARGENTONA, Barcelona
Tel.: 93 797 05 13 Fax: 93 797 05 13

Gabinet Arquitectura
Agustí Pageo

AUTO-ESCOLA - ASSEGUANCES

BURÍAC
RAMON REIXACH I MONER

Mataró, 1 - Tel. 93 797 00 50 - ARGENTONA